

JUHÁSZ TÍMEA

DIGITÁLIS KOMPETENCIA A MINDENNAPJAINKBAN

Ma már nem kérdés, hogy a digitalizáció áthatja életünket. A mindennapjainkat lassan már elképzelni sem tudjuk a számítógép, az okos telefon, a különböző szoftverek stb. használata nélkül. Természetesen nem mindegy, hogy ezeket a technikai lehetőségeket miképpen építjük be az otthonunk működésébe és miképpen alkalmazzuk őket a munkahelyünkön. Felvetődik a kérdés, hogy a vívmányok használata, mennyire tud a felhasználók mindennapjainak része lenni, és az alkalmazásukra ki mennyire nyitott. Miután az információs társadalom az emberek közötti kommunikációk rendjét írta át, így az infokommunikációs technológiák ismerete, szakszerű, a célnak kívánatos használata, a megfelelő készségek és ismeretek meglétét követeli meg a felhasználóktól.

2019-ben a szerző egy felmérést végzett azzal kapcsolatban, hogy Magyarországon, egy nem reprezentatív mintán vizsgálja meg azt, hogy milyen szintű digitális kompetencia birtokában vannak az egyének otthon, és a munkahelyükön. Valóban megkönnyítik-e ezek az eszközök, a technikai lehetőségek a minden napjainkat, és mennyire használjuk, vagy vagyunk kiszolgáltatva nekik, avagy általuk.

Röviden a digitalizáció aktuális kérdéseiről

Napjainkban a digitalizációt a globalizáció egy újabb szintjeként értelmezhetjük, amely a gazdaság és a társadalom olyan sztereit érinti, amelyeket korábban nem (Zuti, 2018). Különösen a kommunikáció területén zajlottak le szinte forradalmi jelenségek, amelyek következtében bárhol, bárkivel, bármikor tudunk kapcsolatot létesíteni és adott problémákat megoldani. Az internet segítségével azonban nem csak érintkezni tudunk másokkal, de olyan mennyiségű, és értékes információ birtokosai is lehetünk, amely korábban elképzelhetetlen volt.

A digitális világ azonban olyan konfliktusokat is életre hív a társadalomban, amelyek pontosan a digitalizáció természetéből adódnak. A használat tömegesedése folytán a fiatalok nagyszámban képesek megtanulni az új technikákat és technológiákat. A középgeneráció esetében személy és foglalkozás függő, hogy miképpen tudják elsajátítani a digitális világ újításait, míg az idősebb korosztály legkevésbé ismeri ezeket a vívmányokat (Joó, 2008). 2008-ban jelent meg Mossberger és szerzőtársainak könyve (hivatkozik rá Ollé, 2011), amelyben egy elméleti modell keretében mutatták be, hogy szerintük a digitális állampolgárság a napi szintű hatékony internethasználatot jelenti, amely a megfelelő technikai kompetenciákra és információs műveltségre épül. Ollé (2011) ugyanakkor kritikusan felhívja a figyelmet arra, hogy a digitális állampolgársággá válás egyik legnagyobb akadálya az internethez történő hozzáférés. Hangsúlyozza továbbá, hogy az elérhetőség mellett a közoktatásnak lehet abban nagy szerepe, hogy támogatja és oktatja a tanulókat az aktív felhasználásra, így készítve elő a diákokat a digitális állampolgárságra. A megfelelő digitális kompetenciák kialakítása tehát már fiatal korában kell, hogy megkezdődjön (Cseh-Egervári-Horváth-Pankász, 2017).

Gyakran kérdés, hogy a digitalizáció által nyújtotta lehetőségek áldásként, vagy nehézségként vannak jelen a felhasználók életében a megfelelő kompetencia hiánya miatt. Nem véletlen tehát,

hogy ma már a munkaerőpiacon az egyik alapvető elvárás a munkavállalókkal szemben a magas szintű digitális ismeret megéléte. Természetesen a követelmény nem azt jelenti, hogy ennek birtokában is vannak az egyének. Mondhatjuk azt is, hogy valóban a digitalizáció válasz-e a napjainkra, vagy még permanens kérdésként merül fel a technikai vívmányokat használók, vagy használni szándékozók körében. Sokszor természetesen tekintik a vállalatok egy munkaerő felvételénél, hogy az általuk elvárt technikai tudás birtokában legyen az alkalmazott, és ezt nem is ellenőrzik. Majd csak később, már az aktív munka során szembesülnek azzal a ténnyel, hogy vannak hiányosságok, esetleg, nincs is meg a szükséges ismeret. Ezt utólag pótolni, vagy emiatt elbocsátani a munkaerőt jelentős plusz humán és pénzügyi erőforrásokat jelenthet egy vállalkozás számára.

2000. év márciusában az Európai Tanács lisszaboni nyilatkozatában az új stratégiai cél eléréséhez új alapkészségek elsajátítására ösztönözte a tagországokat (Szakács-Bánfalvi, 2010). Ennek keretében a tagállamokat, a Tanácsot és a Bizottságot arra kérték, hogy dolgozzák ki az egész életen át tartó tanulás során elsajátítandó új alapkészségek európai referenciakeretét. Ezen átfogó kompetenciák elsajátításának fontosságát sürgette a PISA 2000 nemzetközi vizsgálat eredménye is.

Az Európai Referenciakeret a kulcskompetencia kifejezést használja (Berényi, 2012). A kulcskompetenciák, azok a kompetenciák, amelyekre minden egyéneknek szüksége van az önmegvalósításhoz, az egész életen át tartó fejlődéshez és ahhoz, hogy aktív, beilleszkedni tudó, foglalkoztatható polgára tudjon lenni a társadalomnak. A referenciakeret alapján nyolc kulcskompetenciát tudunk elkülöníteni: az anyanyelven folytatott kommunikációt, az idegen nyelven folytatott kommunikációt, a matematikai kompetenciákat és alapvető kompetenciákat a természet és a műszaki tudományok terén, a digitális kompetenciát, a tanulás elsajátítását, a szociális és az állampolgári kompetenciákat, a kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetenciát, végül a kulturális tudatosság és kifejezőképeséget.

A digitális kompetencia az elektronikus média magabiztos és kritikus alkalmazását jelenti a munkában, a szabadidőben és a kommunikáció alkalmával. Itt az ismeretek között felsorolhatók a számítógépes alkalmazások, például a szövegszerkesztés, az adatbázis-kezelés, stb., az internet és az elektronikus kommunikáció használata, a valóság és a virtuális világ közötti különbségek ismerete, amelyek segítik az egyént a kiteljesedéshez és a foglalkoztathatósághoz.

A 2012-ben megalkotott Nemzeti Alaptanterv a kulcskompetenciák között sorolja fel a digitális kompetenciát. A következő tevékenységeket emeli ki: „*az információ felismerése (azonosítása), visszakeresése, értékelése, tárolása, előállítás, bemutatása és cseréje; a digitális tartalomalkotás és -megosztás, továbbá a kommunikációs együttműködés az interneten keresztül*” (a Kormány 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelete).

A kormány 2014-ben fogadta el a „Nemzeti infokommunikációs stratégia 2014–20202 című tervet. Ez alapján olyan szolgáltatások fejlesztése a cél, amelyek az állampolgárok életminőségét növelik, így például az e-oktatási szolgáltatások elérhetőségét segítik elő.

A Kormány 2012/2015. (XII. 29.) Korm. határozatának, az internetről és a digitális fejlesztésekről szóló nemzeti konzultáció (InternetKon) eredményei alapján elkészültek a Digitális Jólét Programnak megfelelően a következő évek digitális fejlesztési irányait meghatározó stratégiák: Magyarország Digitális Exportfejlesztési Stratégiája, Magyarország Digitális Gyermekevédelmi Stratégiája, valamint Magyarország Digitális Oktatási Stratégiája.

A digitális gazdaság és társadalom fejlettségi szintjét mérő uniós DESI index Európa digitális teljesítményét mutatja és nyomon követi a tagállamok fejlődését a digitális versenyképesség területén. Az index összetevői: a hálózati kapcsolatok szintje, a digitális szaktudás, az internet-

használat, a digitális technológiák integráltsága és a digitális közszolgáltatások. Az elmúlt években valamennyi uniós ország digitális teljesítménye növekedett. Finnország, Svédország, Hollandia és Dánia esetében legmagasabb az index és ezek az országok világszinten is a vezető országok között vannak. Magyarország a 24-dik helyen foglal helyet a tagállamok között. Különösen a public szektor digitális fejlesztésében vannak tennivalók és a digitális szaktudás erősítésében is vannak még feladatok.

Ez utóbbi eredményeket jól igazolja a Pécsi Tudományegyetem 2017-es felmérése, amely a Digitális kompetenciák és a pályaorientáció munkaerő-piaci összefüggéseit vizsgálta. A tanulmány számos elgondolkodtató eredményt közölt. Így például, hogy a digitális kompetenciák elsajátítást elősegítő eszközök hozzáférése az elmúlt években jelentősen javult, ám az állampolgárok digitális tudása felszínes, ezért ez az ismeret csak alacsony munkaerő-piaci értéket képvisel. Illetve a megkérdezett munkáltatók szerint a közoktatási rendszer digitális kompetenciafejlesztő szerepe csak részben megfelelő, és nem feltétlenül a korszerű technikákat oktatják (Nemeskéri-Szellő, 2017).

A kutatás módszertana

2019-ben készült egy kvantitatív vizsgálatot annak megismerése céljából, hogy a milyen digitális tudással rendelkeznek a kutatásban résztvevők. Interneten keresztül kellett, a megkérdezetteknek válaszolniuk a kérdésekre. A mintagyűjtési módszer a hólabda eljárás volt, azaz a vizsgálat nem tekinthető reprezentatívnak. Próba kérdőívezés is történt annak tesztelésére, hogy valamennyi kérdés érthető-e. Miután nem merült fel értelmezhetőségi probléma, a kérdőív változatlan formában került fel az internetre. 321-en töltötték ki a kérdéseket, és valamennyi válasz értékelhető volt. A kérdőív több kérdéscsoportot ölelt fel. Struktúráját az 1. táblázat mutatja be:

1. TÁBLÁZAT: A KÉRDŐÍV STRUKTÚRÁJA

A minta alapjellemezői	A digitális ismeretek	A digitális kompetencia a munkaerőpiacon
A kitöltő neve A kitöltő életkora Iskolai végzettség Munkaerő-piaci státusza	Digitális kompetencia otthon Digitális kompetencia a munkahelyen	A munkaerő-piaci követelmények a digitális kompetenciával szemben A digitális tudás az egyén és a munkaerő-piac szükségleteiben

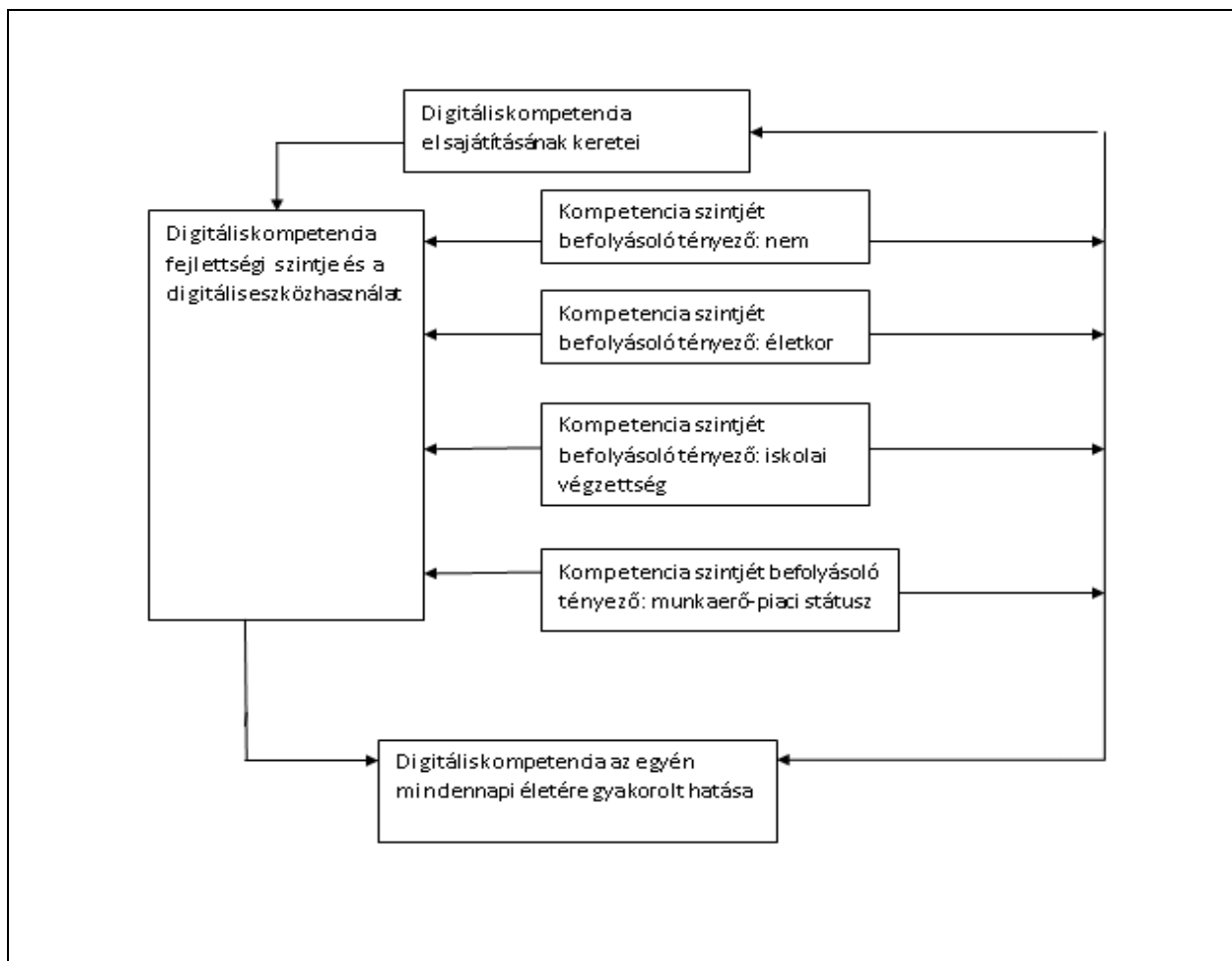
Forrás: saját szerkesztés

A kérdések alapvetően zárt jellegűek voltak: metrikus és nominális változókból álltak. A kiértékelés módszere az egy -és többváltozós statisztikai eljárások voltak: gyakorisági és átlagelemzések, keresztábra-elemzés, faktoranalízis, lineáris regresszió, ANOVA, stb. A vizsgálat során számos kérdésre kereste a választ a szerző. A mostani tanulmányban a következő vizsgálati feltevések mentén történik az elemzés:

1. Mely tényezők befolyásolják az egyén digitális fejlettségi szintjét?
2. Mik az egyén digitális kompetencia elsajátításának szinterei?
3. Mik a digitális kompetencia hozzáadott értéke az egyén életéhez?

E három kérdéskör alapozta meg a szerző által kidolgozott modellt, amelyet az 1. ábra foglal össze.

1. ÁBRA: A DIGITÁLIS KOMPETENCIA ILLESZKEDÉSI ÉS FEJLETTSÉGI SZINTJÉT BEFOLYÁSOLÓ ASPEKTUSOK ÉS KAPCSOLATI RENDSZEREK AZ EGYÉN ÉLETÉBEN

Forrás: saját szerkesztés

Az ábra azt mutatja be, hogy az egyén digitális kompetencia fejlettségi szintjét és a digitális eszközhasználatot alapvetően számos tényező befolyásolja: az életkor, a nem, az iskolai végzettség, a munkaerő-piaci státusz, illetve, hogy az adott kompetenciát miképpen sajátítja el a felhasználó. Az elsajátítás módjára szintén hatással van a már előzőleg megemlített négy változó is.

A fejlettségi szint kihat az egyén mindennapi cselekedeteire is. Hogy az adott ismeretek milyen vetületben képződnek le a felhasználóban, erre hatást gyakorol szintén a nem, az iskolai végzettség, a munkaerő-piaci státusz, és az életkor.

A továbbiakban a modell mentén mutatja be a szerző a kutatási eredményeket.

A kutatás eredményei

A vizsgálatban 321 válaszadó vett részt. Nemek szerint: 133 férfi, és 188 női megkérdezett volt. Életkor alapján 44,5%-uk 30 éves vagy annál fiatalabb kitöltő volt, 34,9%-uk 31 és 45 év közötti, 18,1%-uk 46-60 éves, míg 2,5%-uk a feletti.

Lakóhelyi megoszlást elemezve a legnagyobb arányban Közép-Magyarországról (68%) származott a minta, és minden magyarországi régió képviseltette magát a vizsgálatban. Végzettség szerint 60,1%-a a kutatásban résztvevőknek felsőfokú végzettségű volt, 37,7%-uk középfokú, érettségizett, és 2,2%-uk az alacsony fokú iskolát fejezte be. 54,8%-uk alkalmazottként dolgozott, 29%-uk

vezető pozícióban volt, míg 16,2%-uk az egyéb kategóriát jelölte be a munkaerő-piaci státuszuknak (azaz inaktívak voltak a vizsgálat idején).

A válaszadóknak egy ötfokozatú Likert-skálán kellett értékelniük a digitális kompetenciájukat, azaz az egyes a nagyon gyenge, az ötös a nagyon erőset jelentette. Az átlag 3,73 lett, ,851-es szórással, ami az jelenti, hogy a kutatásban résztvevők viszonylag erősnek vélték ezt a tudásukat. Megvizsgálta a szerző, hogy a nem, az életkor, az iskolai végzettség és a munkaerő-piaci státusz miképpen van hatással a fejlettségi szintre. Az ANOVA eredményeket a 2. táblázat foglalja össze:

2. TÁBLÁZAT A DIGITÁLIS KOMPETENCIÁRA HATÓ TÉNYEZŐK (P=0,05)

		SS	df	MS	F	Szig.
Nem	Csoportok közötti	1,149	1	1,149	1,589	0,208
	Csoporton belüli	230,726	319	0,723		
	Teljes	231,875	320			
Kor	Csoportok közötti	18,746	3	6,249	9,294	0,000
	Csoporton belüli	213,129	317	0,672		
	Teljes	231,875	320			
Végzettség	Csoportok közötti	11,428	2	5,714	8,242	0,000
	Csoporton belüli	220,448	318	0,693		
	Teljes	231,875	320			
Pozíció	Csoportok közötti	3,699	2	1,850	2,578	0,078
	Csoporton belüli	228,176	318	0,718		
	Teljes	231,875	320			

Forrás: saját szerkesztés

Az eredmények azt igazolják, hogy az életkor és az iskolai végzettség gyakorol szignifikáns hatást a digitális képességekre. Jellemzően erős a digitális kompetenciája a férfi, felsőfokú végzettségű, 30 év alatti, vezető beosztású válaszadóknak.

Az ANOVA elemzések kitértek arra is, hogy milyen eszközöket használnak otthon és a munkahelyükön a megkérdezettek a kor, a végzettség, a nem és a státusz alapján.

A nem alapján otthon a férfiak szignifikánsan gyakrabban használják az asztali számítógépüket, a laptopjukat, többet mobiloznak és a felhőalapú technológiákat is jobban ismerik, mint a nők. Ez a tendencia a munkahelyen is áll, kivéve, hogy a nők többet ülnek az asztali gépek előtt, mert a férfiak inkább a cégeknél laptopon dolgoznak.

Az életkori sajátosságokat figyelembe véve otthon az asztali számítógép használat, az okos mobiltelefon kezelés és a felhőalapú technológiák ismeretében különbözőek vagyunk. Az idősebbek (45 év felett) otthon gyakrabban időznek az asztali gépek előtt. A laptopokat, az okos mobilokat főleg a 45 év alattiak kezelik, míg a felhőalapú technológiákat a 30 évnél fiatalabbak. A munkahelyen szintén az asztali gépek alkalmazásában és az újabb technológiák ismeretében van jelentős különbség az egyes korcsoportok között.

Az iskolai végzettséget vizsgálva az otthoni hagyományos mobil és okos telefon kezelésének gyakoriságában kimutatható volt a szignifikáns eltérés a különböző képzettségűeknél: mindkettő eszköz tekintetében a középfokúak mutattak nagyobb hajlandóságot az alkalmazásban. A munkában hasonlóak a tendenciák, de ott az okos telefont igen magas valószínűséggel a felsőfokú végzettségűek használják.

A munkahelyi pozíció alapján otthon a vezetők mutatnak nagyobb hajlandóságot a digitális eszközhasználatra (legyen szó az asztali gépről, a tabletről, az okos mobilról, a különböző technológiákról). A munkában már az asztali számítógépen végzik a feladatokat inkább az alkalmazottak, míg az említett egyéb eszközök a vezetők munkáját segítik.

Az eredmények ismeretében azonban azt fontos hangsúlyozni, hogy a kutatás nem tért ki a válaszadók vagyoni helyzetére, ami különösen befolyásolhatja, hogy milyen eszközök birtokában vannak például otthon, és pont ezért, miket is tudnak használni.

A kutatás rákérdezett arra is a válaszadónál, hogy a digitális kompetenciát, ismeretet milyen keretek között szerzi meg a válaszadó. Erre a kérdésre egy ötfokozatú skálán kellett a megkérdezetteknek válaszolniuk. Az egyes az egyáltalán nem jellemzőt, míg az ötös a teljesen jellemzőt jelentette. A 3. táblázat a lehetséges módozatokat mutatja be:

3. TÁBLÁZAT A DIGITÁLIS KOMPETENCIA ELSAJÁTÍTÁSÁNAK KERETEI (ÁTLAG, SZÓRÁS)

	N	Átlag	Szórás
Iskolai (formális) keretek között	321	3,36	1,322
Iskola és önképzés (nem formális) keretek között	321	3,34	1,344
Teljesen önképzés keretében	321	3,29	1,363
Munkahelyi formális képzés	321	2,99	1,356
Munkahelyi munkatársi betanítás	321	3,09	1,267
Közvetlen hozzátartozó oktat otthon	321	2,46	1,425
Ismerősök, barátok segítenek otthon	321	2,73	1,395

Forrás: saját szerkesztés

A táblázatból jól látható, hogy még mindig a formális és nem formális iskolai keret az, ahol a megkérdezettek a digitális tudást megszerzik, illetve az önképzés az, ahol fejleszthetik az ismereteiket. A baráti, és az otthoni elsajátítás viszonylag kevésbé jellemző, és a cégek is formálisan kevés figyelmet fordítanak erre, miközben a vállalat eredményes működési alapja a kvalifikált, innovatív munkaerő. Felvetődik a kérdés, hogy az egyes módszerek mennyire tekinthetőek sikeresnek, milyen hatással vannak a válaszadók digitális tudásának fejlettségére. A szerző lineáris regresszióval vizsgálta meg a sikerességet, az eredményeket a 4. táblázat tartalmazza.

4. TÁBLÁZAT A DIGITÁLIS KOMPETENCIA ELSAJÁTÍTÁSI KERETEINEK SIKERESSÉGE (P=0,05)

Független változó	Függő változó	R négyzet	F	Szig.	Beta
Iskolai (formális) keretek között	Digitális fejlettségi szint	0,210	85,048	0	0,459
Iskola és önképzés (nem formális) keretek között	Digitális fejlettségi szint	0,343	45,591	0	0,343
Teljesen önképzés keretében	Digitális fejlettségi szint	0,041	9,404	0	0,201
Munkahelyi formális képzés	Digitális fejlettségi szint	0,082	28,329	0	0,286
Munkahelyi munkatársi betanítás	Digitális fejlettségi szint	0,042	13,967	0	0,205
Közvetlen hozzátartozó oktat otthon	Digitális fejlettségi szint	0,002	0,655	0,419	0,045
Ismerősök, barátok segítségek otthon	Digitális fejlettségi szint	0,048	16,147	0	0,219

Forrás: saját szerkesztés

A közvetlen hozzátartozó esetében nem volt egyáltalán a modell szignifikáns. Látható, azonban hogy az iskolai keret az, ahol a változók közötti összefüggés erősebb kapcsolatot mutat, és itt a modell magyarázó ereje is viszonylag erős. Azaz, ezektől az elsajátítási módoktól erőteljesebben függhet az egyén digitális fejlettségi szintje. Ugyanakkor a vállalati és a baráti segítség hatása elenyésző.

A szerző azt is elemezte, hogy a nem, az életkor, az iskolai végzettség, és a munkaerő-piaci státusz mennyire befolyásolja, hogy ki, milyen elsajátítási módot választ. Az ANOVA elemzés azt támasztotta alá, hogy a férfiak és a nők a teljes önképzés tekintetében szignifikánsan eltérnek, és a gyengébbik nem kevésbé részesíti előnyben ezt a módszert, illetve a férfiak bátrabban tudnak kérdezni, tanulni a barátoktól, az ismerősüktől, mint a nők.

A kor szerinti vizsgálat, azt mutatja, hogy az idősebb korosztály már nem hisz az iskolai keretek sikerességében, főleg 45 év felett, és ugyanígy, szignifikánsan eltérően vélekednek a formális munkahelyi képzésekről is. Közvetlen hozzátartozótól viszont szívesen kérdeznek a 45 évnél idősebbek.

Az iskolai végzettség alapján vizsgálva a kérdést, az iskolai, nem formális képzés tekintetében vélekedtek jelentősen eltérően a válaszadók. Különösen a felsőfokú végzettségűek részesítették ezt előnyben.

A státusz alapján a munkahelyi képzés lehetőségéről eléggé eltérő állásponton voltak a megkérdezettek. A vállalati, formális betanításban és a munkatársi segítségnyújtásban sokkal jobban hisznek a vezetők, mint a beosztottak.

A modellelemzés utolsó részében a tanulmány írója a digitális kompetencia fejlettségi szintjének hatásait nézte meg az egyén életére. A szerző kérdéseket fogalmazott meg, hogy mennyire segíti a digitális kompetencia az egyén életének mozzanatait. Egy ötfokozatú skálán kellett erről nyilatkozni, ahol az egyes az egyáltalán nemet, míg az ötös a teljes igent jelentette. A válaszok átlagát és szórását az 5. táblázat mutatja.

5. TÁBLÁZAT: MENNYIRE SEGÍTI A DIGITÁLIS KOMPETENCIA...(ÁTLAG ÉS SZÓRÁS)

Mennyire segíti a digitális kompetencia	No	Átlag	Szórás
a mindennapi életében?	321	4,18	0,970
a mindennapi munkájában?	321	4,20	1,029
a tanulásban, az új tudás szerzésében?	321	4,15	0,945
az ismerősökkel való kapcsolattartásban?	321	3,99	1,087
a munkahelyváltásban?	321	3,83	1,161
a munkahely megtartásban?	321	3,73	1,148
a vásárlási szokásainak megváltozásában?	321	3,66	1,052
a szabadidejének eltöltésében, megszervezésében?	321	3,76	1,075
az öltözködési szokásának változásában?	321	3,03	1,311
az étkezési szokásának változásában?	321	3,13	1,211
az egészséges életmódjának kialakulásában?	321	3,29	1,148
az élet körülményeinek javulásában?	321	3,38	1,069
a vállalkozásának szervezésében?	321	3,17	1,414
a vállalkozásának ismertebbé válásában?	321	3,24	1,507
a vállalkozásának piaci részesedésének növelésében?	321	3,09	1,476
a vállalkozáshoz kapcsolódó döntéshozatalban?	321	2,99	1,405

Forrás: saját szerkesztés

Elmondható, hogy a digitális kompetencia áthatja az egyén minden napjait, és jellemzően befolyásolja, mind a privát, mind a szakmai életét. Szinte egyenrangú szerepet tölt be a munkában és otthon. Az életminőség és az egyén önmegvalósításában azaz, a magasabb preferenciájú szükségletek kielégítéséhez ugyanúgy hozzájárul, mint az alacsonyabbakhoz.

A további elemzés céljából az adott változókat a szerző faktorokba tömörítette. A változók alkalmasak voltak a faktorok képzésére: KMO Barlett teszt: ,896, Varimax rotálással jöttek létre a faktorok és magyarázott hányad: 72,455% lett. A faktorsúlyok alapján a faktorok a következő elnevezéseket kapták:

1. Az egyén magasabb szintű szükségleteinek a biztosítása (kibontakozás, önmegvalósítás)
2. Az egyén saját gazdasági vállalkozásának a megteremtése
3. Az egyén mindennapi alapszükségleteinek biztosítása (étkezés, öltözködés, egészségmegóvás, stb.)

Megvizsgálta a szerző, hogy a digitális kompetencia szintje milyen összefüggésben van a fenti faktorokkal. (6. táblázat)

6. TÁBLÁZAT: A FAKTOROK ÉS A DIGITÁLIS ISMERET ÖSSZEFÜGGÉSE (P=0,01)

		Egyéni magasabb szükségletek	Egyén gazdasági vállalkozása	Egyén alacsonyabb szintű szükségletei
Digitális ismeret	Pearson-korreláció	,472	,224	,223
	Szig. (2-tailed)	0,000	0,000	0,000
	N	321	321	321

Forrás: saját szerkesztés

Habár mindhárom faktoral korrelál a digitális kompetencia fejlettségi szintje, ám leginkább a magasabb egyéni szükségletek megvalósítása igényli igazán a fejlettebb digitális ismeretet. A szerző elemezte, hogy az egyes faktorokra milyen hatással van a nem, az életkor, az iskolai végzettség, és a munkahelyi pozíció.

AZ ANOVA elemzés alapján a nők és a férfiak a saját gazdasági vállalkozás biztosításában különböztek, ebben a férfiak sokkal nyitottabban használják a digitális kompetenciát, amely segíti őket a tevékenységben.

Az életkor és a munkahelyi pozíció alapján a gazdasági vállalkozások működtetésének kérdésében nem különböztek a válaszadók, miközben a másik két faktor esetében igen.

Végezetül a végzettség tekintetében a magasabb szintű szükségletek megvalósításában használják szignifikánsan eltérően a digitális kompetenciát a megkérdezettek.

Összegzés

A tanulmány egy 2019-es kutatás eredményét mutatta be, amely vizsgálat az egyének digitális kompetenciáját vizsgálta. A felmérés során megállapítható volt, hogy a válaszadók többé-kevésbé megelégedettek a digitális tudásukkal. Ezen ismeretek szintjét több tényező is befolyásolta. Így a válaszadók neme, életkora, iskolai végzettsége és nem utolsósorban az, hogy milyen munkahelyi pozícióban dolgoznak.

Az elsajátítás módszerei különbözőek lehetnek, de a válaszadók még alapvetően az iskolai keretek között megvalósuló formális oktatásban hisznek. Természetesen nem lehet kijelenteni, különösen az idősebb korosztály esetében, hogy ezt a keretet vélik is a leoptimalisabbnak. Illetve a már korábban említett pécsi kutatás (2017) is rávilágított arra, hogy a közoktatási rendszerekben elsajátítható tudás nem mindig a legfrissebb és legpiacképesebb ismeret.

Érdekes módon a vállalati lehetőségeket (pl. belső képzés) kevésbé preferálják, mind az alkalmazottak, mind pedig a fiatalabb korosztály. Ez mindenképpen üzenet lehet a vállalati HR számára, hiszen a cégspecifikus digitális jellemzőket csak a vállalati formális, vagy informális keretek között lehet elsajátítani.

A kutatás azt is bizonyította, hogy a magasabb szintű digitális kompetencia, szélesebb lehetőségeket nyit meg az egyének előtt, amely nemcsak a munkavállaló, de a szervezetek részére is további kihívásokat tartogat. Vagyis azt, hogy a digitális kompetencia ne kérdés legyen a munkavállaló számára, hanem válasz a mindennapok kihívásaira.

Irodalomjegyzék:

Agárdi Irma (2018): A digitalizáció mint a kiskereskedelmi tevékenységet integráló tényező. Vezetéstudomány, december. 50-59. o.

- Berényi László (2012): Digitális kompetencia helyzetkép a szervezeti kompetenciafejlesztés szempontjából. *Gazdaságtudományi Közlemények*. 6. kötet, 1. 5-19. o.
- Cseh Judit – Egervári Dóra – Horváth Judit – Pankász Balázs (2017): A 21. század digitális munkaerő-piaci kihívásai *Tudásmenedzsment*, április. 103-110. o.
- Európai Tanács. Lisszaboni Európai Tanács, 2000. március 23-24. Az elnökség következtetései. (European Council. Lisbon European Council 23 and 24 March 2000. Presidency conclusions.)
https://www.consilium.europa.eu/ueDocs/cms_Data/docs/pressData/en/ec/00100-r1.en0.htm
- Európai Tanács. Stockholmi Európai Tanács, 2001. március 23-24. Az elnökség következtetései. (European Council. Stockholm European Council 23 and 24 March 2001. Presidency Conclusions.)
https://www.consilium.europa.eu/ueDocs/cms_Data/docs/pressData/en/ec/00100-r1.%20ann-r1.en1.html
- Európai Tanács. Barcelonai Európai Tanács, 2002. március 15-16. Az elnökség következtetései. (European Council. Barcelona European Council 15 and 16 March 2002. Presidency Conclusions.)
https://www.consilium.europa.eu/ueDocs/cms_Data/docs/pressData/en/ec/71025.pdf
- Az európai oktatási és képzési rendszerekkel kapcsolatos célkitűzések nyomán követésének részletes munkaprogramja (2002): {Detailed Work Programme on the follow-up of the objectives of education and training systems in Europe (2002/C 142/01).}
- Joó Tímea (2008): Digitalizáció és internet a nemzeti kultúrában. 1-11. o.
https://www.researchgate.net/publication/234061869_Digitalizacio_es_internet_a_nemzeti_kulturaban
- Magyar Közlöny 66. szám 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet
http://ofi.hu/sites/default/files/attachments/mk_nat_20121.pdf 10635-10848. oldal
- Magyarország Digitális Oktatási Stratégiája. A Kormány-előterjesztés melléklete. Budapest. 2016. 6. 30.
<https://www.kormany.hu/download/0/cc/d0000/MDO.pdf>
- Mossberger, K. – Tolbert, J.C. – McNeal, S. R. (2008): Digital citizenship. The internet, Society and participation. The MIT Press Cambridge, Massachusetts, London.
- Nemeskéri Zsolt – Szellő János (szerk. 2017): Digitális kompetenciák és a pályorientáció munkaerő-piaci összefüggései a 21. században Pécsi Tudományegyetem, 88 o.
- Nemzeti infokommunikációs stratégia 2014-2020.
https://www.kormany.hu/download/a/f7/30000/NIS_v%C3%A9gleges.pdf
- Ollé János (2011): A digitális állampolgárság értelmezése és fejlesztési lehetőségei. *Oktatás-Informatika*. 3-4. szám. 4-25. o.
- Szakács Ferenc – Bánfalvi Mária (2010): A vállalkozói készségek fejlesztése – Mi is kompetencia? *Tudományos Közlemények* 24. 7-30. o.
- Zuti Bence (2018): Digitalizáció, felsőoktatás és regionális versenyképesség. In: PEME XVI. PhD konferencia. 328-336. o.